

pojedinih autora štampane kao komentari k pojedinim enciklikama pape Pija XI.: *Vigilanti cura* (E. Coffey), *Divini Redemptoris* (U Lopez), *Firmissimam constantiam* (S. Tromp), *Mit brennender Sorge* (S. Tromp).

Kad se uzme u obzir da su i sva rješenja pojedinih rimskih kongregacija popraćena potrebnim opaskama i pojašnjenjima, da se i literatura što zasijeca u ova područja kojima se bave *Periodica* redovno navodi skoro u svakomu broju, valja odati priznanje redakciji koja uspijeva u nastojanju, da je ovaj časopis postao neophodno potrebnim savjetnikom i pomoćnikom u stručnom radu na polju morala, kanonskog prava i liturgike.

A. Ž.

Sergije V. Štejn: *Od profesorske stolice do samostanske ćelije.* Religiozni put Vladimira I. Pečerinina. Zagreb 1938, 8°, str. 45. Izdala dominikanska naklada »Istina«.

Literarni rad profesora Sergija V. Štejnina zaslužuje s naše strane naročitu pažnju. On zamjernom marljivošću iznosi pred nas iz bliže i daljnje ruske povijesti cio niz karakterističnih profila, koji u svojstvu konvertita govore za k a t o l i č k u istinu više nego omašni napisani apologetski svesci. Mnogima će hrvatskim katolicima biti baš povodom radova prof. Štejnina draža uspomena na velikog Strossmayerovoga prijatelja Vl. Solovjeva, zatim na kneza Aleksandra Volonskoga, o. Zjerčaninova, o. Nikolaja Tolstoja, Ivana Dejbnera, M. Žerebcova, J. Susaleva i dr. čiji je život i vjersko djelo prikazao većim dijelom u dominikanskoj reviji »Duhovni život«, a dijelom i u isusovačkoj reviji »Život«.

I naprijed spomenuta radnja u veoma lijepom i skladnom prikazu iznosi život i rad za katoličku Crkvu Vladimira I. Pečerinina, gorljivog iskatelja istine i širitelja Božjega kraljevstva na zemlji. Nadasve je pažnje vrijedan njegov stav prema materijalističkoj kulturi (str. 32. i sl.) što se u njegovo vrijeme stala razmahivati, a u naše dane, nažalost, žanje baš u Pečerinovoj domovini plodove svoga destruktivnoga rada.

Od ostalih radova autorovih valja spomenuti: Sv. Franjo Asiški i Rusija (Nova revija, 1936), Katolicizam u ruskoj knjizi (Život, 1936), Ideolozi ruskog pravoslavlja (Život, 1937), Dostojevski i katolicizam (Život, 1938), Sv. Toma Akvinski i Rusija, Dominikanci u Dusuji (Kalendar Gospine krunice, 1938 i 1939). Sve su pisane lakim, jasnim i privlačivim stilom s primjesom ličnog autorovog rezonovanja, osnovanog na iskustvu i na poznavanju literature.

S obzirom na sredinu u kojoj se pisac nalazi, imaju njegovi radovi posebnu vrijednost. Valjalo bi ih samo učiniti pristupačnima i onima, koji bi iz njih mogli i trebali mnogo naučiti.

A. Ž.

Dr. Juraj Ščetinec: *Korporativizam i demokracija*, 8°, str. 112, din. 20.—. Ovom knjigom završava autor niz svojih studija o korporativizmu i o ostvarenoj korporativnoj organizaciji u različitim državama. U dosadašnjim je svojim publikacijama: »Socijalna organizacija fašizma«, »Korporativno uređenje države s obzirom na novi austrijski ustav« i »Nacionalni socijalizam«, kritički prikazao korporativne sisteme u državama autori-

tarnoga režima; u ovoj prikazuje ostvarenje korporativne organizacije u zemljama demokratskoga režima: u Švajcarskoj, Holandiji, Belgiji i Francuskoj, a napose u Portugalu, koji tendira od autoritarnoga prema demokratskom režimu. Nadalje pisac izlaže koncepcije o korporativnoj organizaciji društva različitih idejnih struja i socijalnih pokreta, koji hoće ostvarenje korporativne organizacije u demokratskom duhu, te njihove konkretne programe, napose programe: kršćansko-socijalnoga smjera, socijalističko-sindikalističkoga i nekih političkih demokratskih stranaka. Na koncu raspravlja o osnovnim problemima korporativizma, koji se postavljaju u gospodarskom, socijalnom i političkom životu uvođenjem korporativnoga sistema, i to za sve tipove korporativne organizacije općenito; ti problemi čine srž sistematske nauke o korporativizmu. Izloživši do sada ostvarene oblike korporativne organizacije u različitim zemljama demokratskoga režima te programe različitih socijalnih struja i pokreta demokratskoga obilježja dolazi pisac do zaključka, da se korporativni sistem može ostvariti i unutar demokratskoga političkoga režima, bez povrede osnovnih načela demokracije, ali uz korekturu da demokratski režim bude izgrađen na socijalnoj a ne individualnoj osnovci. — Knjiga se dobiva u knjižarama i kod pisca: u Zagrebu, Malinova ul. 34.

R. Quiskamp: Der Gottesbegriff bei Tolstoj. IV—149 S. Paderborn, Verlag Ferd. Schöningh, 1937.

Pojam Boga kod Tolstoja ispituje se u ovoj monografiji po »kronološkoj« metodi. Taj je problem, doduše, već mnogo obradivan, ali još nikako nije raščišćen. Jedni misle da se o njemu uopće ne može apodiktčki suditi, drugi drže da ga treba riješiti u smislu materijalističkog ili panteističkog monizma, a treći vjeruju da njegovo rješenje mora biti teističko. Pitanje je donekle otežčano tim što je Tolstoj 1901 godine bio izopćen iz ruske pravoslavne crkve, i to među ostalim zato što je tobože zabacio »osobnog i živog Boga«. Iz toga bi, naravno, trebalo zaključiti da je Tolstoj bio materijalist ili panteist. No tome se protive mnoga izvanjska svjedočanstva, po kojima ne može biti sumnje da je Tolstoj ipak sačuvao »vjeru u Boga«. Imamo, dakle, dva protivna mišljenja.

Pisac ove monografije stoga kronološki ispituje religijsko-filozofske tekstove kod Tolstoja, da na taj način u perspektivi dugotrajne ozbiljne borbe Tolstojeve pronade pravi smisao njegove »vjere u Boga«. Po njegovu je sudu Tolstoj uistinu bio vrlo sklon ateizmu i panteizmu. Naročito je oko 1860 godine ostavio utisak monistički raspoloženog skeptika i agnostika. Smrt njegovog brata značila je novi poticaj za razmišljanje i Tolstoj sad priznaje egzistenciju Boga na osnovi zakona uzročnosti koji po njemu ima apsolutnu vrijednost. Ali, obratno, tvrdi poslije i to da je Kant dokazao da o egzistenciji Boga ne može biti prave teoretske sigurnosti. Poriče također osobnost Božju, ali dakako samo zato što krivo misli da je tjelesnost sastavni dio pojma osobnosti. U svom odgovoru na bulu izopćenja opet izričito naglašuje svoju »vjeru u Boga« i svoju spremnost da Bogu služi; božanstvo Kristovo, naprotiv, najodlučnije zabacuje. I kasnije piše: Bog postoji; to ne treba dokazati — samo pokvaren čovjek može nijekati Boga.